

Новине у јуриспруденцији Врховног суда Републике Српске

► Припремила: Тања Милетић, Врховни суд Републике Српске

Увод

За овај број часописа „Правна хроника“ изабрано је шест одлука Врховног суда Републике Српске у којима су изражена правна становишта о актуелним правним питањима.

**Предмет број 11 0 К 030116
22 Кж - напад на судију или
јавног тужиоца, члан 339
став 2 Кривичног законика
Републике Српске**

Чињенице и наводи из жалбе

Првостепеном пресудом оптужени је ослобођен оптужбе да је учинио кривично дјело напад на судију и јавног тужиоца из члана 339 став 2 Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 64/17, 104/18 и 15/21, у даљем тексту: КЗРС).

У жалби републички јавни тужилац, између осталог, указује на то да је у побијаној пресуди учињена повреда Кривичног законика прописана чланом 312 тачка а) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике

Српске“ бр. 53/12, 91/17, 66/18 и 15/21, у даљем тексту: ЗКПРС), јер је неправилно закључено да радње описане у оптужници, односно изреци пресуде, не садрже елементе наведеног кривичног дјела због тога што у њима нису садржани примјена силе, пријетња употребе силе, ни друго понашање којим би оптужени на други начин омео или спријечио судију у вршењу службене дужности.

Одлука

Овај суд је установио да је у побијаној пресуди повријеђен Кривични законик у корист оптуженог, чиме је учињена повреда из члана 312 тачка а) ЗКПРС на коју се жалбом републичког јавног тужиоца основано указује. Наиме, у конкретном случају оптужени није имао статус странке, тј. приликом вршења увиђаја поступајућег судије у парничном поступку сметања посједа имао је статус свједока, а није ни био позван на тај увиђај. Пошто није хтио да се помјери, и поред упозорења поступајућег судије, са парцеле на којој је требало да се изврши увиђај, тиме је поступајући судија у том поступку неспорно спријечен, односно ометен да обави радњу увиђаја на лицу мјеста на тој парцели. Та парцела је својина трећег

лица, а оптужени није предочио пуномоћ којом га то лице овлашћује да га заступа. Накнадно приликом поновног вршења увиђаја, обављеног уз асистенцију судске полиције, оптужени је предочио такву пуномоћ. При чињеници да се у парничном поступку због сметања посједа расправљање ограничава, у смислу члана 425 Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“ бр. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 и 109/21, у даљем тексту: ЗПП), само на чињенице о посљедњем стању посједа и насталом сметању, при чему је искључено расправљање о праву на посјед, правном основу, савјесности или несавјесности посједа или о захтјевима за накнаду штете, произилази да у конкретном случају не може да се искључи противправност у радњама које је учинио оптужени које се односе на ометање, односно спречавање судије да врши судијску дужност. То неспорно представља обиљежје кривичног дјела напад на судију и јавног тужиоца из члана 339 став 2 КЗРС. Због тога, конципирани чињенични опис дјела у оптужници, односно изреци побијане пресуде, супротно правном становишту побијане пресуде, управо одражава елементе бића наведеног кривичног дјела. За постојање тог дјела је потребно да је судија, односно јавни тужилац ометен или спријечен да врши службену дужност не само првенствено примјеном силе, односно пријетњом силе, већ и на други начин. Тако, сама чињеница спречавања, односно ометања судије или јавног тужиоца при вршењу службене дужности представља противправност тог дјела, што не може да се искључи у конкретном случају.

Према томе, пошто је поступајући судија у парничном поступку обављао радњу у оквиру својих службених дужности, тако што је на претходно заказано рочиште за вршење увиђаја на лицу мјеста приступио у статусу судије на парцелу која је предмет поступка, при чему је за вријеме вршења тих радњи ометен, односно спријечен да изврши

службену дужност, чињеница да ли су при томе испоштоване и законске претпоставке за обављање појединих радњи у парничном поступку не може да буде предмет доказивања у кривичном поступку на шта се у жалби републичког јавног тужиоца основано указује. Оцјењујући наведено, тај суд је жалбу уважио, побијану пресуду укинуо и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.

**Предмет број 85 0 К 082239 23
Квлз - битна повреда одредаба
кривичног поступка - повреда
права на одбрану - повреда
принципа једнакости у
поступању, члана 311 став
1 тачка г) у вези са чланом
14 Закона о кривичном
поступку Републике Српске**

***Чињенице и наводи из захтјева за
заштиту законитости***

Првостепеном пресудом оптужени је проглашен кривим због кривичног дјела угрожавања јавног саобраћаја из члана 402 став 3 у вези са ст. 1 и 5 Кривичног законика Републике Српске, те му је изречена казна затвора у трајању од 10 мјесеци и казна одузимања возачке дозволе у трајању од једне године.

Другостепеном пресудом, уважавањем жалбе окружног јавног тужиоца и дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптуженог, преиначена је првостепена пресуда у погледу одлуке о кривичној санкцији тако што је оптуженом изречена казна затвора у трајању од једне године и шест мјесеци и казна забране управљања моторним возилом у трајању од једне године. У преосталом дијелу првостепена пресуда остала је неизмијењена.

Против те пресуде браниоци осуђеног поднијели су захтјев за заштиту законитости (у даљем тексту: захтјев). У захтјеву се, између осталог, указује на повреду права на одбрану

као битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311 став 1 тачка г) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 51/12, 91/17, 66/18 и 15/21, у даљем тексту: ЗКПРС), која се, према аргументима захтјева, темељи на тврдњи да је повријеђен принцип „једнакости оружја“ на штету осуђеног. Тај принцип је повријеђен тако што одбрани није дозвољено да спроведе саобраћајно вјештачење вјештака ког је предложила, а што није образложено.

Одлука

Право на одбрану садржано у принципу „једнакости оружја“, који манифестује једнак процесни положај странака током суђења, обухвата цијели спектар процесних права која оптуженом обезбјеђују једнаке процесне могућности током поступка - у припреми и представљању случаја који је предмет оптужбе. То право на одбрану првенствено обухвата (али се не ограничава) сљедећа права: право на довољно времена и одговарајуће могућности за припремање одбране, право да позива и испитује свједоке, право на ангажовање вјештака, право да присуствује суђењу, право да приступа документацији и другим доказима који могу да му помогну у припреми одбране, право на браниоца, те право на присуствовање расправи у жалбеном поступку на којој је присутан тужилац. Повреда тих права, али и других права оптуженог чија је функција да обезбиједи једнак процесни положај странака током суђења, представља посебан облик битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311 став 1 тачка г) ЗКПРС, чија је посљедица укидање пресуде донесене уз те повреде поступка.

Наиме, из права оптуженог на једнакост у поступању, садржаног у одредби члана 14 став 1 ЗКПРС, произилази обавеза суда да обезбиједи једнак процесни третман

оптуженог као и тужиоца у погледу предлагања и извођења доказа. Тиме није искључена могућност законских ограничења тог права на извођење доказа, али под условом да се та законска ограничења, садржана у одредби члана 278 став 2 ЗКПРС (да се понуђени доказ одбије као непотребан), једнако примјењују на обје процесне странке. У конкретном случају суд је прихватио приједлог одбране за ново саобраћајно вјештачење (дакле, није закључио да је тај доказ непотребан), али без законског упоришта и без ваљаног образложења није прихватио вјештака ког је изабрала одбрана. На тај начин суд је, како се то у захтјеву оправдано истиче, повриједио право на одбрану осуђеног у виду кршења принципа једнакости у поступању. У односу на приједлог одбране за вјештачење вјештака ког је изабрала одбрана, првостепени суд је могао да одреди тако да одбије доказни приједлог у цјелини као непотребан (уз обавезу да образложи разлоге за одбијање), или да прихвати тај приједлог у цјелини, а само примјеном института изузећа из члана 37 ЗКПРС, који се на основу члана 42 ЗКПРС сходно примјењује и на вјештаке, могао је да изузме предложеног вјештака. Из околности конкретног предмета произилази да таквог приједлога за изузеће наведеног вјештака одбране није било, па само противљење јавног тужиоца у погледу изабране личности вјештака, уз паушалне и ничим поткријепљене сумње у објективност изабраног вјештака одбране, не може да представља разлог да суд не прихвати вјештака ког је изабрала одбрана. Због наведених разлога, тај суд је установио да се у захтјеву основано указује на то да је у поступку доношења побијане правоснажне пресуде учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311 став 1 тачка г) ЗКПРС. Уважавањем захтјева суд је укинуо нижестепене пресуде и предмет вратио на поновно суђење првостепеном суду.

**Предмет број 71 0 П 306133 23 Рев
– ваљаност бјанко мјенице, члан
34 став 1 тачка 4 и став 2 у вези
са чланом 3 Закона о мјеници**

Чињенице и наводи из ревизије

Предмет спора у конкретном случају је дуг по основу мјенице која је издата ради обезбјеђења плаћања потраживања из уговора о кредиту. Оцјењујући да је уговор о кредиту, на темељу писане изјаве тужиоца и овлашћења из уговора о кредиту, раскинут са 17. мартом 2019. године и да су тада доспјела сва потраживања тужиоца из наведеног правног посла, а да је у наведеној мјеници уписан датум доспијећа 10. мај 2019. године, првостепени суд је закључио да мјеница није попуњена у складу са мјеничном изјавом, односно са основним послом, и да је доспјелост мјенице морала да буде означена са 17. мартом 2019. године. Према становишту првостепеног суда, наведена мјеница је трасирана мјеница, а доспјелост мјенице је битан елемент трасиране мјенице у смислу одредаба члана 3 тачка 4 Закона о мјеници („Службени гласник Републике Српске“ број 32/01, у даљем тексту: ЗМ). Оцјењујући да доспјелост није правилно означена, суд је установио да наведена мјеница не представља вриједносни папир на основу ког тужилац, као њен ималац, може да истиче са успјехом мјенично-правне захтјеве. Због наведених разлога, тужбени захтјев тужиоца је одбијен.

Другостепени суд је прихватио утврђења првостепеног суда, наведену мјеницу дефинисао као сопствену трасирану мјеницу, те установио да су правни закључци првостепеног суда утемељени на правилној примјени материјалног права. У ревизији тужилац је побијао другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, те предложио да се оспорена одлука преиначи или укине.

Одлука

Ревизиони суд је установио да нижестепене пресуде нису правилне. Наиме, мјеница је вриједносни папир и строго формални правни акт, чији је садржај одређен ЗМ. Мјеницу издаје трасант стављањем свог потписа испод мјеничног слога. Он то чини или након што је унио у мјеницу све њене битне елементе, или издавањем бјанко мјенице коју ће њен ималац (ремитент, индосатар) накнадно да попуни. Трасирану мјеницу, навођењем њених битних елемената, дефинише одредба члана 3 ЗМ. Према одредби члана 5 став 2 ЗМ, трасирана мјеница може да се вуче (трасира) и на трасанта, па када је издата на тај начин, ради се о сопственој трасираној мјеници. Бјанко мјеница је мјеница која нема све битне елементе у моменту издавања, у том моменту довољно је да садржи само потпис мјеничног издаваоца, а може да садржи и потписе других мјеничних дужника. Та мјеница се попуњава у моменту њене реализације, сагласно споразуму који је раније постигнут између издаваоца мјенице и имаоца мјенице. Издавалац тим споразумом опуномоћује имаоца мјенице да је сам попуни, те му тиме поклања повјерење рачунајући на његову савјесност и поштење.

Позивајући се на релевантне одредбе ЗМ (члан 18 став 2, члан 33, члан 34, члан 80 став 1), тај суд је установио да је тужилац, мјенични повјерилац у овом мјеничном спору, ремитент и повјерилац из основног посла (уговора о кредиту), те да је мјеница издата као бјанко мјеница и да ју је попунио тужилац (ремитент). Даље, према оцјени тог суда, наведена сопствена трасирана мјеница садржи све битне елементе из одредбе члана 3 ЗМ, у мјеници је уписано да доспијева на одређени дан (10. мај 2019. године), сагласно одредби члана 34 став 1 тачка 4 ЗМ, те у мјеници није уписано више датума доспјелости (члан 34 став 2 ЗМ), па се, супротно закључку нижестепених судова, не ради о ништавој мјеници.

Наиме, право на истицање приговора да мјеница није правилно попуњена припада мјеничном дужнику, и то само према мјеничном повјериоцу који је истовремено и повјерилац из основног посла. То је субјективни или релативни приговор који произилази из личног односа мјеничног повјериоца и дужника и који може да се стави само имаоцу мјенице који се налази у личног односу са мјеничним дужником, те не доводи до ништавости мјенице уколико је доспјелост мјенице означена на један од начина прописаних одредбом члана 34 став 1 ЗМ (као у конкретном случају). Кад мјенични дужник истакне тај релативни приговор и када докаже стварни датум доспјелости потраживања према споразуму или основном послу, застарјелост мјеничног потраживања оцјењује се према том датуму доспјелости. Наведено становиште је у складу са становиштем усвојеним на сједници Грађанског одјељења Врховног суда Републике Српске број 118-0-СуI-24-000 050 од 19. априла 2024. године.

С обзиром на то да спорно мјенично потраживање застаријева у трогодишњем року застарјелости (члан 80 став 1 и члан 33 став 1 ЗМ), те да је утврђено да је уговор о кредиту, као основни посао, раскинут са 17. мартом 2019. године, да је унаведеној мјеници уписан датум доспјелости 10. мај 2019. године, а да је застарјелост потраживања из наведене мјенице прекинута подношењем приједлога за извршење 16. маја 2019. године, очигледно је да потраживање није застарјело кад се рок застарјелости рачуна сагласно основном послу, односно од раскида уговора 17. марта 2019. године. Стога, пошто се основ и висина мјеничног потраживања у мјеничном спору доказују мјеницом, а у овом поступку је утврђено да је мјенична сума 37.529,85 КМ, ревизију тужиоца је ваљало усвојити и нижестепене пресуде преиначити, те првотуженог, као акцептанта сопствене трасиране мјенице, и друготуженог, као авалисту, обавезати да тужиоцу солидарно исплате наведени

мјенични дуг, на темељу одредбе члана 48 став 1 ЗМ.

**Предмет број 77 0 П 088695
24 Рев – стицање имовине у
ванбрачној заједници, члан
12 став 1 у вези са чланом 284
став 1 Породичног закона**

Чињенице и наводи из ревизије

Предмет спора је захтјев тужиоца да се утврди његов сувласнички и супосједнички удио на непокретностима уписаним у лист непокретности 275 к.о. П. II и да се обавезе тужена да трпи његову укњижбу као сувласника и супосједника наведених непокретности са 4/5 дијела. Првостепени суд је одбио наведени тужбени захтјев тужиоца. Другостепени суд је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду.

Према утврђењу нижестепених судова, тужилац и тужена су били у дугогодишњој љубавној вези, спорни стамбени објекат је изграђен за вријеме трајања те везе на земљишту оца тужене, градњу куће је финансирала тужена уз помоћ породице, те је тужена у оставинском поступку вођеном након смрти оца проглашена за насљедника спорних непокретности са 1/1 дијела. Такође, утврђено је да странке никад нису живјеле заједно, да је њихова веза имала прекиде, јер су обоје одржавали љубавне везе и са другим лицима, те да су странке закључиле брак крајем 2014. године, али да је заједница живота трајала само око четири мјесеца и да је брак званично разведен 2016. године. При таквом стању ствари закључено је да између странака није постојала ванбрачна заједница, нити договор о заједничкој изградњи спорне куће, да тужилац није имао намјеру да стекне сусвојину на тој кући, те да тужилац није доказао да је имао сагласност сопственика земљишта (оца тужене) да гради на његовој парцели.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио ревизију због повреде одредаба парничног поступка, посебно истичући да нижестепени судови нису правилно оцијенили изведене доказе, те погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати на поновно суђење.

Одлука

Тај суд је одбио ревизију као неосновану сматрајући да нису основани ревизиони приговори да су нижестепени судови одбијањем тужбеног захтјева погрешно примијенили материјално право и починили повреде одредаба парничног поступка. Наиме, да би постојала ванбрачна заједница која води заједничком стицању имовине (о чему је ријеч у овом поступку), потребно је да између мушкарца и жене, који нису у браку са трећим лицем, постоји воља да међусобно успоставе односе који одговарају односима у браку и да свјесно и вољно извршавају овлашћења и дужности прописане за брачне супружнике. Постојање или непостојање ванбрачне заједнице просуђује се према свим околностима односа жене и мушкарца који су у вези. Заједница живота мушкарца и жене у погледу режима заједничке имовине из члана 12 став 1 у вези са чланом 284 Породичног закона („Службени гласник Републике Српске“ број 54/02 до 63/14, у даљем тексту: ПЗ) може да се сматра ванбрачном заједницом коју имају у виду одредбе наведеног закона, односно може да се изједначи са брачном заједницом само ако се на несумњив начин утврди да је та заједница заснована и с циљем заједничког стицања и да је таквог заједничког стицања стварно било.

У конкретном случају тај суд је установио да из изјава саслушаних свједока и парничних странака, те других спроведених доказа произилази да су нижестепени судови извели правилан закључак да тужилац и тужена нису засновали ванбрачну заједницу

прије закључења брака крајем 2014. године. Они јесу били у дугогодишњој вези у којој је долазило и до честих прекида, а обје странке су одржавале љубавне везе и са другим лицима. Странке су се повремено виђале ван својих кућа, путовале су заједно, али нису улагале рад с циљем стицања заједничке имовине. Не постоји ванбрачна заједница ако нема заједнице живота без обзира на то што жена и мушкарац међусобно одржавају емоционалне и сексуалне односе дуже вријеме. Из стања списка произилази да тужилац и тужена прије закључења брака никад нису живјели у истом стану, односно заједничком домаћинству. Тужена је становала у родитељској кући, а тужилац у својој породичној кући. Прије закључења брака они никада нису формирали заједничко домаћинство које би одговарало породичном домаћинству изједначеном са брачном заједницом, нити је утврђено да су на било који начин изразили несумњиву вољу да заједно стичу имовину. Стога се, и према схватању тог суда, не може да прихвати тврдња тужиоца да се радило о ванбрачној заједници која је трајала дуже времена (члан 284 ПЗ).

Предмет број 11 0 У 034453 24 Увп – управни акт, члан 7 став 2 у вези са чланом 4 Закона о управним споровима

Чињенице и наводи из захтјева за ванредно преиспитивање

Према подацима из списка предмета, тужитељка је рјешењем Надзорног одбора ЈКП „К.Ј.П.“ д.о.о. Ј. од 17. марта 2022. године именована за в.д. директорке тог јавног предузећа, те је исти орган након извјесног времена, 18. маја 2023. године, донио одлуку о разрјешењу тужитељке функције в.д. директорке ЈКП „К.Ј.П.“ д.о.о. Ј. против ког је тужитељка поднијела тужбу и покренула управни спор. Нижестепени суд се рјешењем прогласио ненадлежним за одлучивање о наведеној тужби и одлучио

да предмет по правоснажности рјешења уступи Основном суду у Мркоњић Граду као стварно и мјесно надлежном суду на даље поступање. Суд је установио да, иако се ради о јавном предузећу, такав статус и надлежност туженог не дају оспореном акту обиљежје управног акта из члана 7 Закона о управним споровима („Службени гласник Републике Српске” бр. 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС), јер он није донесен у оквиру јавног овлашћења са позиције власти у некој управној ствари. Стога је суд закључио да се ради о радном спору у ком је заштита права обезбијеђена ван управног спора, и то путем редовног (парничног) суда.

У складу са датом поуком о правном средству, против наведеног рјешења тужитељка је изјавила жалбу због повреде одредаба Закона о управном спору, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примјене материјалног права, те предложила да се, уколико Врховни суд оцијени да против наведене одлуке није дозвољена жалба, с обзиром на члан 34 ЗУС-а, тај поднесак размотри као захтјев за ванредно преиспитивање којим побија наведено рјешење. Даље је истакла да су побијаним рјешењем повријеђене одредбе члана 7 ст. 1 и 2 ЗУС-а, те члана 4 истог закона, као и да, према устаљеној пракси Врховног суда, одлуке о разрјешењу директора јавних установа представљају управне акте против којих може да се води управни спор.

Одлука

Прије свега, Врховни суд Републике Српске је установио да се у овом случају поднесак тужитељке насловљен као жалба има размотрити као захтјев за ванредно преиспитивање, како је то и предложено у њеном поднеску, у смислу одредаба чл. 34 и 35 став 1 ЗУС-а.

Даље, у конкретном случају тужени је јавно предузеће које је основала Скупштина општине Ј., тако да се ради о јавном

предузећу, па рјешење Надзорног одбора о разрјешењу тужитељке дужности в.д. директорке наведеног јавног предузећа има карактер управног акта, у смислу одредбе члана 7 став 2 ЗУС-а. Одредбом члана 17 Статута туженог, који је донијела Скупштина општине Ј. 30. јуна 2021. године, одређено је да улогу Скупштине наведеног предузећа врши Скупштина општине Ј. И према овој одредби Статута, тужени је јавно предузеће које је основала Скупштина општине Ј., па органи тог предузећа имају се сматрати органом из члана 4 ЗУС-а, те одлука Надзорног органа ЈП о разрјешењу тужитељке у свему има карактер управног акта, јер је донесен са позиције власти, ауторитативан, појединачан и њиме је одлучено о статусу тужитељке као в.д. директорке јавног предузећа. И сам тужени у образложењу оспореног акта позвао се на одредбе Закона о јавним предузећима, Закона о министарским, владиним и другим именованима Републике Српске, као и на члан 19 Статута којим је прописао (став 1 алинеја 3) да Надзорни одбор именује и разрјешава чланове управе, а управу, сходно одредби члана 23 став 1 Статута, чине директор и извршни директор. Из свега наведеног произилази да је одлука туженог о разрјешењу тужитељке функције в.д. директорке јавног предузећа, чији је оснивач Скупштина општине Ј., управни акт у смислу одредбе члана 7 став 2 ЗУС-а, па је против њега дозвољено подношење тужбе и вођење управног спора. При томе треба разликовати правни карактер одлуке о именовању и разрјешењу одређеног лица са одговарајуће позиције у јавном предузећу или установи од правног карактера одлука које се доносе из основа радног односа чија се заштита обезбјеђује по основу права из радног односа као што је у овом случају одлука о престанку радног односа тужитељке против које је обезбијеђена правна заштита у радном спору код редовног суда. При таквом стању ствари, произилази да је побијано рјешење незаконито имајући у виду одредбе члана 35 став 2 ЗУС-а, па је захтјев тужитељке

ваљало уважити, побијано рјешење укинути и предмет вратити нижестепеном суду на поновно суђење.

Предмет број 11 0 У 031051 23 Увп – учешће у поступку издавања грађевинске дозволе, члан 151 Закона о уређењу простора и грађењу и члан 7 Закона о легализацији бесправно изграђених објеката у вези са чланом 38 Закона о општем управном поступку

Чињенице и наводи из захтјева за ванредно преиспитивање

Из података списка произилази да је „С.т.“ д.о.о. Б., заинтересовано лице, поднијело захтјев за издавање грађевинске дозволе за изградњу колективног стамбено-пословног објекта на земљишту означеном као к.ч. број 3363/1 к.о. Б. 7 у Улици С. Ш. у Б. Тужиоци, Заједница етажних власника А.С.С. број 22 и Заједница етажних власника А.С.С. број 18 у Б., поднијели су захтјев за учешће у наведеном поступку као странка. Одлучујући о том захтјеву, првостепени орган у свом закључку није признао тужиоцима статус странке у поступку издавања грађевинске дозволе заинтересованом лицу. Оспореним актом одбијена је жалба тужилаца, а побијаном пресудом је уважена тужба и поништен оспорени акт. Уважавање тужбе суд је образложио разлозима да оспорени акт не садржи одредбу на основу које је донесен закључак да у поступку издавања грађевинске дозволе не могу да учествују заједнице етажних власника, те да оспорени акт нема ни образложење које захтијева одредба члана 230 став 2 Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“ бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18, у даљем тексту: ЗОУП).

Захтјевом за ванредно преиспитивање побијане пресуде (у даљем тексту: захтјев) заинтересовано лице је побијало наведену

пресуду из основа садржаног у одредби члана 35 став 2 Закона о управним споровима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Између осталог, заинтересовано лице је указало на то да је тужени орган правилно закључио да тужиоци немају статус странке у конкретном поступку, те је упутило на члан 151 Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“ бр. 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19) и члан 7 Закона о легализацији бесправно изграђених објеката („Службени гласник Републике Српске“ бр. 62/18 и 93/23) којим је дефинисано ко може да учествује у том поступку. Предложило је да се захтјев уважи, побијана пресуда преиначи или укине.

Одлука

Према оцјени тог суда, закључком првостепеног органа правилно је одбијен захтјев тужилаца за признавање статуса странке у поступку издавања грађевинске дозволе заинтересованом лицу, јер Заједница етажних власника (ЗЕВ) није носилац никаквог својинског или другог стварног права на парцели на којој се гради, нити на сусједним парцелама и објектима. Наиме, позивајући се на одредбе члана 334 ст. 1 и 2 Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ бр. 124/08, 3/09, 58/09, 95/11, 60/15 и 107/19), члана 80 ст. 1 и 4 и члана 81 став 6 истог закона, затим, члана 18 став 3, члана 22, члана 23 став 1, члана 24 ст. 1 и 3, члана 26 став 2 и члана 32 Закона о одржавању зграда („Службени гласник Републике Српске“ број 101/11), те указујући на одлуку Уставног суда Републике Српске (Одлука број У 25/5 од 14. јула 2005. године) према којој ни ЗЕВ, нити њени органи не могу да задиру у имовинска права етажних власника, тај суд је закључио да ЗЕВ није носилац својинских права, већ да су то етажни власници. Супротно становишту нижестепеног суда, ЗЕВ није могла да се појави као странка у поступку издавања одобрења за грађење заинтересованом

лицу, јер су за учешће у том поступку легитимисани етажни власници као носиоци права својине, односно сусвојине на заједничким дијеловима зграде. Својство заинтересованог лица и право да учествују у поступку издавања одобрења за грађење другом лицу које је поднијело захтјев за издавање одобрења за грађење не може да се призна тужиоцима, јер је одредбама члана 151 Закона о уређењу простора и грађењу и члана 62 истог закона, као и члана 7 Закона о легализацији бесправно изграђених објеката дефинисано да право учешћа у поступку издавања локацијских услова, односно одобрења за грађење и легализацију бесправно изграђених објеката имају само лица која су власници сусједних објеката или парцела или носиоци других стварних права. Заједница етажних власника нема ниједно од тих својстава. Слиједeћи наведено, Врховни суд Републике Српске је установио да су првостепени орган и тужени, позивајући се на Закон о уређењу простора и грађењу, који је материјални пропис и који дефинише ко су странке у поступку издавања одобрења за грађење, као и члан 38 ЗОУП-а, правилно закључили да Заједница етажних власника, као орган управљања заједничким дијеловима зграде, није носилац никаквог својинског или другог стварног права да би

јој био признат статус странке у поступку издавања грађевинске дозволе „С.т.“ д.о.о. Б.

Осим тога, према оцјени тог суда, учешће представника ЗЕВ-а на појединим скуповима, као и чињеница да је на њихову иницијативу Уставни суд Републике Српске оцијенио поједине дијелове регулационог плана за дио подручја Града Бања Лука неуставним не даје статус странке у поступку издавања грађевинске дозволе. Наиме, иницијативу за оцјену уставности пред Уставним судом, према одредби члана 4 став 1 Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 104/11 и 92/12), може дати свако лице.

С обзиром на наведено, те сматрајући да оспорени акт, супротно закључку нижестепеног суда, садржи све потребне елементе и да је правилно оцијенио жалбене наводе у складу са одредбом члана 230 став 2 ЗОУП-а, те подржао разлоге првостепеног органа којим је одбијен захтјев тужилаца за признавање статуса странке у поступку издавања грађевинске дозволе заинтересованом лицу, тај суд је захтјев заинтересованог лица уважио, нижестепену пресуду преиначио и тужбу одбио као неосновану.